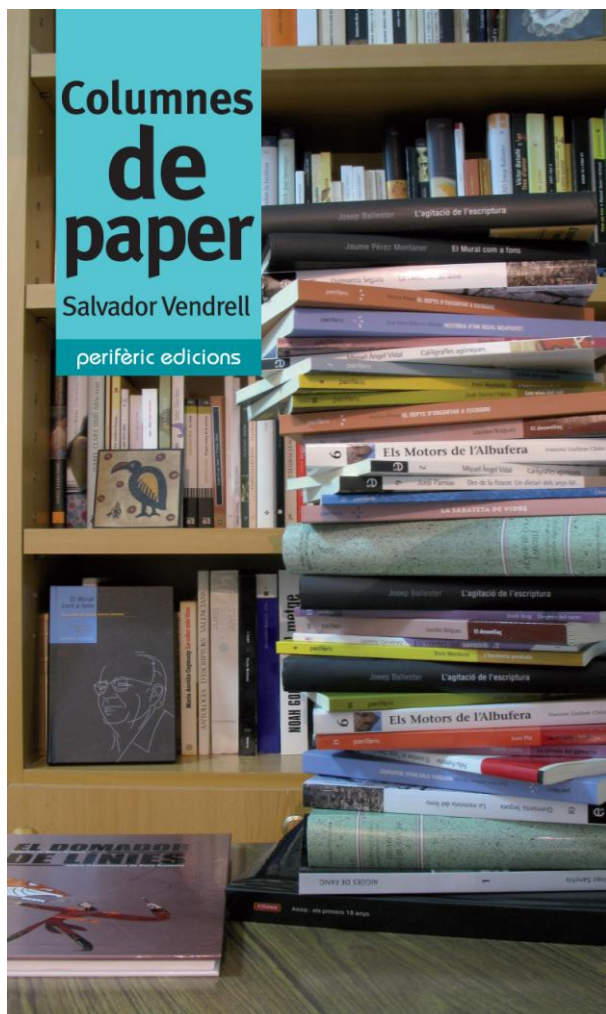

Guies de lectura

Perifèric Edicions

Columnes de paper

Autor: Voro Vendrell

Guia a càrrec de Conxa Garcia Henares

Ausiàs March no es dopava

1. Comenteu les diferents veus del text

En primer lloc hi podem trobar la veu del locutor en primera persona només començar la lectura: “M’he quedat satisfet” en la marca del pronom de primera persona així com en la morfologia verbal. Aquests exemples es repetiran al llarg de la columna “Jo m’he quedat molt més tranquil” o “m’agrada..”. Així mateix hi podem trobar exemples de la veu de l'emissor junt a la del receptor intern del text en l'ús d'un plural inclusiu que s'usa bastant : “tots vam caure”, “ens vam fiar”, “ara tots riem”... Aquests usos, especialment el plural, tenen la intenció d'acostar el receptor al text, de fer-lo còmplice i a més d'incloure'l reforçant-lo amb l'ús de “tots”, el qual li donaria un caràcter quasi global, d'inclusió tant dels lectors de la columna com de la resta de valencians.

En segon lloc hi trobem altres veus que corresponen a enunciadors, és a dir, són veus cedides per l'emissor del text i les podem trobar tant en estil directe com en estil indirecte:

- Josep Piera, citat indirectament és qui ha explicat que es tracta d'una innocentada: “Tot ha sigut, com ha explica Josep Piera,...”
- Un amic de l'emissor del qual se cita el discurs en estil directe i entre cometes: “”La posaré damunt la taula...” i “De totes maneres...”
- El mateix Ausiàs March, de qui se citen uns versos: “en temps anterior al nostre/ Amor llançà totes les fletxes d'or/...”
- José Miguel Borja, “el burleta de la Safor”, citat indirectament com qui havia suggerit l'elixir miraculós.

Aquesta diversitat polifònica dota la columna d'una gran agilitat i una enorme proximitat al lector, que s'hi troba ràpidament immers en un text amb una evident polifonia.

2. Busqueu dos tipus d'oracions de relatiu

“Un amic meu, que es jubilarà prompte, ho tenia molt clar” Oració adjectiva explicativa en funció de complement del nom.

“M’agrada més la imatge, ja clàssica, del ben enamorat, la d’un Ausiàs March la capacitat amatòria del qual li va ser donada per l’última fletxa d’or que li quedava a Amor.

La guerra de quatre

1. Tipologia textual

La columna adopta en aquest cas una tipologia narrativa predominantment ja que en la primera part narra els esdeveniments que conduiran a la recensió d’un llibre en la segona. Les característiques d’aquesta tipologia poden observar-les fonamentalment en el predomini de l'imperfet, temps bàsic de la narració (“expirà”, “s’acabà”...) i en les locucions temporals “un dia” o l’adverbi “després” que van marcant l’ordre temporal dels successos. Més tard, l’autor comenta la publicació del llibre *La guerra de quatre* on es rememoren els fets contats adés.

Jacint Verdaguer

1. Com s’usa l’argument d’autoritat en aquest text?

La columna tracta el centenari de la mort de Verdaguer i l’absència de celebracions institucionals al País Valencià, fet criticat per l’autor. Així, s’hi utilitzen dos arguments d’autoritat per reforçar la importància de l’autor. El primer és de l’escriptor i assagista Josep Pla, a qui se cita literalment i entre cometes. Pla ve a dir que Verdaguer convertí una llengua camperola en un instrument autènticament eficaç. El segon argument que seria més bé una ironia, és d’Eliseu Climent, que respondrà al lamentable “oblit” de la Conselleria de Incultura amb un homenatge

2. Hi apareix alguna marca diatòpica?

Podem observar al text l’ús del subjuntiu en les paraules citades de Pla com és característic en els dialectes orientals, és a dir, acabat en –i: “tot el que es *pugui*”, mentre que en la resta del text aquest subjuntiu usa la terminació típica dels dialectes occidentals “*donen*”.

Purgatori

1. Tema i Estructura

Es tracta d'una recensió d'una novel·la de Mira, el tema de la qual seria la vida com un viatge a través d'una espècie de purgatori.

Quant a l'estructura, el primer paràgraf se centra en una experiència personal que en principi no té res a veure amb el llibre que comentarà: de menut, l'emissor, ambicionava secretament anar al purgatori. És en el segon paràgraf quan entrem en matèria i coneixem el protagonista del llibre de Mira que recorre els camins del purgatori per la ciutat de València i on hi trobem una llarga cita. El tercer i últim paràgraf, de tipus conclusiu, ens invita a recórrer inevitablement la realitat com un purgatori omplert d'ambicions, violències o diners, tancant així amb el tema de la columna.

Un espill trucat

1. Explica el mot *espill* a partir del text

El primer significat que hi trobem és el clàssic d'objecte que serveix per reflectir, en aquest cas la realitat a la manera dels escriptors realistes com Stendhal. A continuació el mot es torna a usar en el mateix sentit però acompanyat de l'adjectiu "*trucat*" per referir-se a la prosa de Ferran Torrent, que també reflectiria la realitat però filtrada per l'humor, una cosa ben seriosa.

La columna presenta una estructura ben original ja que comença i acaba amb el mateix personatge, Pompeu Gener. En les cinc primeres línies se'ns conta una anècdota sobre aquest autor per introduir el tema de com reflectir la realitat a les novel·les, amb el model realista o amb el model "humorístic" i simètricament, en les últimes cinc línies tornem amb el mateix Pompeu i una de les seues ocurrències.

2. A quin sintagma remeten els pronoms febles del primer paràgraf?

Xavier Casp

1. Modalització

La columna tracta de la poca estima que l'emissor sent cap al ciutadà i poeta Xavier Casp. Així, des del principi va deixant palesa la seua opinió amb diferents recursos que comentarem per ordre d'aparició. El primer és una cita bastant reveladora "Un agraïment insincer no seria, pròpiament, un agraïment, sinó més aviat una mostra poc recomanable d'hipocresia". Així, en el marc de la mort recent del poeta, l'emissor es nega a ser "insincer" per no resultar "hipòcrita".

A continuació explica que els elogis que ha llegit sobre el poeta mort li han resultat "excessius" i que amb els seus pecats s'ha estat massa "compremsiu". Considera el poeta "mediocre" i "desfasat" i el ciutadà Casp un irresponsable que jugà un paper "nefast" instaurant les bases del blaverisme i del secessionisme lingüístic que encara patim. Diu que n'és un dels màxims responsables de les favades que diu i defensa el nostre President. Seria, doncs, també un "fava"?

Crim de Germania

Tenint en compte el tipus de text de què es tracta – una crítica literària- , redacta un altre text semblant en què comentes alguna de les lectures que has fet enguany. (resposta oberta. 250 paraules)

Situa Josep Lozano en la generació dels 70, en el context de la renovació de la novel·la.

Ferragus

1. Comenta a través de quins mecanismes lèxics apareix la paraula *París* al text.

Hi trobem diversos mecanismes de substitució sinonímica com ara referir-se a *París* com “la ciutat del Sena”. Ara bé, el més interessant potser seria analitzar l’antonímia que s’hi produeix entre els dos París “possibles”

- el París dels grans palaus i dels *bulevards* plens de botigues i llums elèctrics
- el París de la indigència i la cara bruta, el dels carrers miserables i de l’extrema pobresa: el de la revolta.

La ciutat era considerada per Italo Calvino, finalment, com un llenguatge, com una ideologia, com a condicionant de tot pensament, és a dir, la ciutat es presenta com un marc imprescindible per entendre la revolta i com un personatge igualment important i inevitable.

Ma

1. Comenta l’ús de la segona persona del singular

Contràriament al que s’esdevé en la majoria de columnes, l’ús de la segona persona té ací un efecte distanciador, és a dir, l’emissor usa aquest recurs

per a interrogar-se a si mateix alhora que barreja l’estil directe “Vols ma?” i l’estil indirecte aconseguint una prosa indubtablement poètica que arrodoneix amb l’anècdota final i l’ús de l’adjectivació (“íntima, familiar, afectuosa”) vinculada a l’enyorança, la infantesa i les mares.

Demostrar el seny

1. Comenta la varietat diafàsica

La varietat diafàsica predominant al text és la varietat estàndard de la llengua com correspon a una columna publicada en premsa que té la pretensió d’arribar al major nombre possible de lectors independentment de la seua procedència

geogràfica, social o temporal. Així, ho podem comprovar en l'ús de paraules fàcilment comprensibles per a un parlant de cultura mitjana, fet que a més es veu afavorit per la tipologia narrativa del text. La historieta o anècdota narrada és fàcil de seguir. També hi podem trobar algun cultisme que tanmateix no pujarien excessivament el grau de formalitat del text, com ara "aterridor", "bonhomia", "aèria", "subtil" o "albalió". És però la introducció de col·loquialismes i de vulgarismes allò que més cospa de tota la columna i el que contribueix a dotar-la d'una gràcia innegable. Així, al costat del lèxic comentat hi podem trobar expressions o frases fetes del registre col·loquial com "sense dir ni pruna" o mots com "cul" junt a paraules clarament vulgar com "fotia" "cagar" "cagalló" o "morrió". L'efecte que es pretén és acostar el públic lector al text i pensem que òbviament ho ha aconseguit ja que l'estranyesa que pot produir al principi queda compensada àmpliament per la identificació amb un vocabulari que no li és en absolut aliè al lector.

Roger de Flor

1. Comenta la relació paradigmàtica predominat a la columna

La principal relació semàntica està basada en els sentits i així el lèxic de la primera part recorre a la idea de menjar una taronja amb els cinc sentits fent servir un vocabulari que agruparíem seguint aquesta idea de relació paradigmàtica més que no de família lèxica. Hi trobem:

- la vista: verdor dels camps, color del fruit
- l'oïda: el frec de les fulles i el soroll del fruit en arrancar-lo de la tija
- l'olfacte: ensumes l'olor rogallosa del fruit
- el tacte: l'obris en gallons acarontant-la
- el gust: s'hi desfan en la boca amb una frescor que t'ompli amb tots els sabors.
- El del "record": quan vols tornar a la taronja i al seu record per a descriure-la. Aquest és un sentit nou, el sisè sentit, d'enorme importància.

2. Hi ha algun exemple d'intertextualitat?

Potser l'exemple més evident que ens ve al cap només llegir el text és la magdalena de Proust que el nostre autor ha convertit en una taronja tan nostrada. És un exemple magnífic ja que a Proust li serveix per a desencadenar el record del protagonista i a Voro Vendrell per a comentar precisament l'existència d'aquest sisè sentit referit a la posada en marxa d'aquest mecanisme. També hi trobem la referència llatina del nom llatí del sentit enunciat per primera vegada pel genial Ramon Llull o la mini cita "plena d'aventura i d'ensenyances" que podríem referir al Viatge a Itaca i la cita explícita de la novel·la que es comenta de Francesc Puigpelat.

Rere les línies

Fes una redacció sobre la importància o no de la lectura tenint en compte les idees principals del text. Has de redactar un text argumentatiu amb la seua estructura tripartida i els seus arguments i contra arguments si ho creus necessari.

La idea principal seria que la lectura ens fa persones menys manipulables.

Bogeries de Brooklyn

1. Comenta les veus del text en relació amb els recursos tipogràfics

La columna està enunciatada per un emissor en primera persona que explica una anècdota llegida en un llibre de Paul Auster sobre Kafka. Per tal de desenvolupar el cos de la historieta que ens vol contar fa servir les cometes i l'estil directe per introduir dues veus, la del propi Kafka, protagonista de la història i la d'una nena. Així, sense les habituals marques o guions de diàlegs sinó a través de les cometes percebem perfectament i distingim estes dues veus cedides que ens presenta l'emissor.

2. Tipologia textual

Es tracta d'un text on predomina la tipologia narrativa, ja que una vegada introduït el tema de què parlarà (la novel·la de Paul Auster) es dedica a contar-nos una història que reuneix tots els elements necessaris: temps verbals en passat, expressions temporals (“un dia”, “l’endemà”, finalment”) i l’ús del diàleg per contar accions.

Un bon regal

1. Quin és el tema principal?

A partir de la traducció dels *Assaigs* de Montaigne feta per Vicent Alonso, l'autor reflexiona sobre com les diferents varietats de la llengua catalana contribueixen a enriquir-la al contrari que les discussions sobre ella que no fan sinó debilitar-la.

Fes una redacció de 250 paraules on reflexiones sobre aquest mateix tema tenint en compte els teus coneixements acadèmics. Has de fer, per tant, un text expositiu.

El sopar dels idiotes

1. Comenta tres oracions de relatiu que apareguen al text

“pertany a l'estranya tradició **d'aquells qui**, com Molière, creuen en la necessitat de l'humor”. Oració Subordinada de Relatiu Substantivada

“Joan Ramon Borràs havia d'elegir un autor **dels qui** havien decidit que l'escenari és el lloc més apropiat...” Oració Subordinada de relatiu Substantivada.

“Tenim ara una traducció **en què** reconeixem Veber com l'artesà del riure”. Oració de relatiu Adjectiva de lloc.

Errates

1. Comenta la cursiva i les cometes que trobem al text

Cursiva: Són de citació per al títol *Llegir en valencià els nostres clàssics*, *La importància del carrer i altres textos*, *Diccionari per a ociosos* i *Causar-se d'esperar*. Així mateix és de cita la definició, amb errata inclosa, de l'entrada *Escepticisme: Els escèptics no fan les revolucions, certament. De vegades les reparen, de vegades les depuren*. La cursiva de *preparar* i *reparar* així com la *causar-se* i *cansar-se* té en canvi una funció metalingüística ja que s'usa per comentar el diferent significat dels verbs i les conseqüències que va tenir el seu "intercanvi" en les cites anteriors.

Cometes: Acompanyen la cursiva en la citació de la definició de Fuster i en el vers de "Criatura dolcíssima" així com en un vers de March i una altra cita del mateix Fuster. Tanca la columna una cita fantàstica en italià, també entre cometes.

L'animal que guisa

Quina idea sobre l'home té Montaigne i és compartida per Josep Pla oposada a Aristòtil? Explica-ho breument com a tema de la columna.

En el cas de Montaigne, l'home apareix com un "animal" que cuina, és a dir" que ha après a utilitzar el foc i a elaborar els aliments. Idea que a Pla li resulta més "sensual" i "enraonada" que no la idea aristoteliana de ser un "animal racional" ja que per a Pla la raó li ha servit a l'home de ben poca cosa. En relació a l'ús de les paraules es nota que són autors del seu temps ja que no dubten a usar el terme "home" i no el terme "persona" menys marcat i que es recomana utilitzar actualment.

L'home manuscrit

1. Comenta els sinònims i antònims vinculats a les ones que troben en l'últim paràgraf del text

Les ones serveixen a Manuel Baixauli, autor de *L'home manuscrit*, com a metàfora per a traçar una biografia comprimida de les persones. Així, podem trobar diferents tipus d'ones com trobem diferents tipus de persones:

- Ones de mort sobtada (que acaben ràpidament) / de mort lenta
- Eixordadores (ensordidores, atordidores) / mudes (callades, silencioses)
- Sublims (excelsos, extraordinàries, eminents) / contrafetes (ordinàries, vulgars)
- Carxot (refús) / carícia (afalac, tendresa)
- Díscos, contracorrent (revolucionàries, alternatives) / gregàries ("aborregades," multitudinàries, acrítiques)
- Promíscues (barrejades, diverses sexuals) / castes (pures)
- Clàssiques, barroques o minimalistes

Tal mostra lèxica associada a les ones i a les persones presenta una gran riquesa semàntica al mateix temps que una enorme suggeriment metafòrica ja que la personalitat està traçada només amb un adjectiu i el seu contrari i d'aquesta manera es crea un gran efecte poètic.

Escuma de mar

1. Busca dos connectors causals i dos finals al text.

Causals:

"perquè sense ell perdríem part de la nostra història"

"perquè allò que no s'escriu, desapareix".

Finals:

“cal que es consignen en acta perquè la humanitat se'n faça vergonya”

“perquè compreguen millor les coses que passen avui”

2- Què significa la metàfora “escuma de mar”?

Fa referència a allò que es fa fonedís, que desapareix sense deixar rastre, que té tendència a oblidar-se ja que fon, com l'escuma de mar. És el títol d'una novel·la de M.J. Arinyó sobre un republicà valencià internat als camps d'extermini alemanys i la idea és que el seu testimoni no es faça fonedís, no s'oblidi sinó que romanga en el record de tots perquè la mort de tots els que compartiren el destí del protagonista no esdevinga inútil.

Femení singular

1. Identifica les veus del text

Hi trobem un locutor o emissor en primera persona del singular només començar la columna. “em trauen” en el pronom de primera persona i a continuació en la morfologia verbal també de primera persona “m'ho passe”. Així mateix, hi trobem expressament al·ludit l'al·locutari o receptor en la morfologia verbal de segona persona del plural “llegiu” amb la clara intenció d'acostar el text al seu receptor intern. També podem veure-hi un plural inclusiu de l'emissor i el receptor en el pronom de primera persona del plural “ens presenten” amb la mateixa intenció.

La carretera

1. Comenta la varietat diatòpica i la varietat diafàsica del text

Quant a la varietat diatòpica, es tracta de la varietat valenciana del català occidental com podem comprovar en la morfologia verbal de la primera persona del singular del present d'indicatiu, la terminació del qual és –e:

Pose ,considerere ; el demostratiu típic d'aquest dialecte que junt al balear conserva tres graus de proximitat o llunyania *ací* i el diminutiu *solet* que per si mateix no ens diria res però que junt a aquestes característiques ens ajuda a identificar el dialecte per la proclivitat del valencià a usar-lo més que altres varietats.

Quant a la varietat diafàsica o registre, hi trobem una llengua estàndard típica dels mitjans de comunicació amb la intenció que ja ha estat comentada en aquestes respostes (arribar al major nombre de lectors, independentment de la seua procedència social, geogràfica o la seua edat).

2. Escriu una redacció on imagines el futur a partir de les diferents pel·lícules que són suggerides a la columna.

After dark

1. Establiment del tema

La fascinació per les grans ciutats com a paisatges per recórrer i la tranquil·litat de no viure , ahora, en una d'elles.

Creus que hi ha relació entre literatura i música? A partir dels teus coneixements reflexiona sobre aquest tema.

Viatge a Rússia

1. Reflexiona sobre la importància de Pla en l'assaig del segle XX.

Pots tenir en compte també la seua dimensió com a periodista.

Comenta la cita de Pla a propòsit de la dona del seu amic Xammar

Es tracta d'una cita prou irònica que situa les vivències extraordinàriament privilegiades que va viure aquesta dona en un context diríem frívol: "...el

panorama general agradà poc a la senyora Xammar. Per a una senyora occidental, trobar-se en una ciutat sense aparadors havia de ser un xoc fortíssim”. Més que la pròpia revolució bolxevic, el canvi de règim polític, la desaparició dels tsars, la creació de l'Exèrcit Roig, la figura de Lenin, etc... Pla té la impressió que per a una “dona occidental” (les dones russes eren orientals o què?) el xoc ve per absència d'aparadors. Evidentment es tracta d'una “boutade” , una broma com dirien els francesos, una ironia extremada però d'alguna manera també situa Pla en un lloc incòmode, lleugerament misogin i naturalment conservador.

El collar de la coloma

1. Explica la relació entre la tipografia i les diferents veus del text

La primera veu que hi trobem és la del poeta Ibn Hazm i es tracta d'uns versos que signifiquen que allò essencial que és cregut per les persones és indestructible. En el segon paràgraf, hi trobem una cursiva de citació per referir-se a l'obra més coneguda del poeta i que dóna títol a la columna, i a partir d'ací, després d'una al·lusió directa al receptor (“mireu si és vigent encara”) per part de l'emissor, comença un diàleg entre cometes on es cedeix la veu a Rafa Miragall, actor i director i un senyor que s'ha trobat amb ell en una llibreria. En estil directe i entre cometes, és a dir, sense recórrer a les marques de guió que donen entrada al diàleg, apareix l'intercanvi d'opinions entre ambdós interlocutors. Tanca el text, en perfecta harmonia, la veu cedida anteriorment, la d'Ibn Hazm, amb una cita bellíssima.

Veure la llum

1. Comenta la tipologia textual.

Es tracta d'un tipus de text narratiu ja que hi trobem, estructuralment i temàticament la clàssica divisió tripartida, és a dir, plantejament, nus i desenllaç. Així, la primera part, un poc extensa, abastaria les creences típiques sobre la conversió de Llull contades per ell mateix en els seus propis llibres i la novetat introduïda per F. Pujol que canvia lleugerament la història explicant com el futur beat perseguia dones mallorquines a cavall quan es va produir aquesta. A continuació hi tindríem el nus, on se'ns contaria l'encontre entre una bella mallorquina i Llull i els intents desesperats de la dona per evitar-lo i finalment el desenllaç, on la bellesa física de la dona no és més que una il·lusió.

Aquesta tipologia va acompanyada de les marques verbals que li són característiques com ara l'imperfet per contar o el perifràstic i alguna marca temporal com l'aparició del sintagma "un dia" dos vegades, típic també dels petits contes, com tracta aquest text de ser.

Per haver d'amor vida

1. Tipologia textual i arguments

Es tracta d'un text de tipus argumentatiu ja que la seua finalitat és convèncer-nos, que l'escola no pot solucionar tots els problemes que té la societat.

Així, hi podem trobar uns arguments de pregunta/resposta que apareixen com a preguntes retòriques, açò és, com a afirmacions encobertes:

- 1.la societat transmet a sovint valors contraris a aquells que defensa l'ensenyament. Arguments d'exemples:
  - educació per a la pau però a la televisió, violència
  - educació viària però a la publicitat imprudències temeràries
- 2.l'escola transmet valors que no poden estar a anys llums de la societat. Argument d'exemple: les Falles on es fa una exhibició impúdica i pública d'alcoholisme.

Avaluar

1. Analitza amb exemples la dixi temporal

La dixi apareix marcada als textos a través de l'eix temporal que marquen els verbs, els adverbis i altres expressions temporals. Per exemple, en el nostre cas, es comença amb una d'aquestes expressions temporals: "Ara, primeries de juny" on podem veure l'adverbi de temps "ara" i el temps exacte en què escriu l'emissor (cosa efectivament corroborada al peu de la columna: 3-06-2002). Pel que fa als verbs, domina l'eix del present en el primer paràgraf d'acord amb l'adverbi "ara": "tenen", "estan", "vull tractar" i "ara" de nou per tancar aquesta part.

Al segon paràgraf se'ns conta una anècdota i s'usa, en conseqüència, el passat en coherència amb la narració: "tenia" "explicava", "escoltava", "deia"... tots en imperfet.

L'últim paràgraf, també en passat, finalitza amb una historieta pròpia contada per l'emissor: "li vaig contar", "posava", "contestava"...

Granotes i rates de marjal

El Tema d'ambdós columnes és l'enyorança pels menjars tradicionals ben saborosos i autèntics però quasi perduts.

1. Escriu una redacció sobre els dinars tot tenint en compte allò que has llegit en els dos textos.
2. Com explicaries el canvi de llengua en *Rates de marjal*?

Es canvia del valencià de l'emissor al castellà ja que el Pistola, en sentir l'alto (mot d'origen castellà ja que es tracta de la interjecció que usava la Guàrdia Civil) s'adreça als guàrdies en castellà per fer-se entendre però com que no es tracta de la seua llengua el Pistola no té en compte els "matisos" i per això l'intercanvi de frases és surrealista i tragicòmic alhora.

3. Digues un sinònim o explica el significat d'aquests mots:

- raucar: so que fan les granotes, cant de les granotes
- esmolada: afilada
- primmirat: molt delicat en el tracte.
- enrenou: cridòria, soroll.

Caganer

- 1. Comenta la cita de J. Barril: “Sense el caganer no hi hauria pessebre sinó litúrgia, no hi hauria país real sinó paisatge de maqueta”.**

La cita de Barril així com la columna de Vendrell giren al voltant de la idea que el caganer representa la realitat pura i dura enmig d'una representació, d'un missatge religiós i sobrenatural que “ens volen encolomar”, una figura que ens situa en un país real i no en un teatret postís o en un escenari. El nostre caganer som nosaltres, amb el nostre pragmatisme, amb la nostra dissidència, tocant amb els peus a terra tal i com apareix la figureta al betlem.

- 2. Amb quines altres denominacions és conegut el caganer?**

Cagones, cagoes, cacone o pastore che caca, noms de la figureta a terres de Portugal, Nàpols o Múrcia i que comparteixen amb el nostre mot la mateixa i evident arrel.

Dijous 11

- 1. Comenta com apareix la dixi temporal**

La columna que comentem es titula “Dijous 11” i està situada perfectament a nivell temporal: “Tinc el costum d'escriure aquesta columna cada dijous. M'agrada que sempre siga el mateix dia de la setmana a la mateixa hora (...). Avui, però...” “És el dia de l'atemptat de Madrid”. Junt a aquestes dades (dijous, avui, és el dia...)

trobem el present al llarg de tot el text: “no vull”, “escric” o l’adverbi “ara mateix” o “encara hi ha”. I en castellà dixi perfecta: “Ara un geni diu “Habrá un antes y un después del atentado”.

En l’últim paràgraf es barregen els temps verbals: el passat per contar

petites històries des de l’eix de l’ara, del present, de gent que “anava amb el tren”; el present “no la puc sentir” i la projecció cap al futur: “vull pensar que algú ajudarà aquesta gent”. Acaba amb un adverbi temporal i en present : “Hoy no pensava venir. (sentit per l’emissor a la ràdio quan encara no ha acabat el llarg dia) Me’n vaig a dormir, si puc”

País

1. Busca sinònims al text de les paraules següents. En el cas de “País Valencià” fes un breu comentari

- País Valencià: Comunitat Valenciana, Regne de València, “una realitat”. Podríem considerar com a sinònim de país “els sentiments, la lliure elecció, la memòria...”. És la lliure elecció l’opció que més agrada l’emissor i ho justifica amb una cita de Jaume Roig, un escriptor del segle XV (!) :”És a mi molt necessari cuytadament tornar-me’n en mon pahís”.
- Pensar: cavil·lar
- Traduir: adaptar

MIM15

1. Anàlisi de les relacions referencials pronominals.

- “qui comença ja no **s’ho** deixa”: el fet del patrocini
- “qüestionar-**les**, assumir-**les**, cuidar-**les**”: les coses ben fetes

- “en prengueren bona nota”: d’això, què és una experiència assumida per tots els governats.
- “que posar-hi el necessari grapat d’euros: al festival
- “en facen” : de teatre
- “s’hi faça” a Sueca.

2. Comenta els diferents connectors

- I també : addició
- És clar: reformulació, aclariment
- Però: adversatiu
- I no solament.... sinó també: distributiu
- Sinó: adversatiu

Del cel a la terra

1. Comentari de les metàfores i de les comparacions que trobareu al text.

- Metàfora: “He viscut una infància assetjada per la religió”. Indicaria una infància en què la religió ho envoltava tot, ho rodejava tot: misses, rosaris, por a l’infern, confessió dels pecats, processons i ensenyament obligatori de la religió a l’escola. Una presència absoluta, indefugible, com un setge.
- “ser escolà d’amén”. Dir a tot que sí, dir a tot “amén”
- “ser més vell que Matusalem”: aquest és un dels personatges més vells de la Bíblia, amb 969 anys, per tant, ser molt vell!
- “ser com la barca de Noé”: resistent, dura, on cap de tot.
- estar als llimbs: els llimbs són un tipus de núvols, però s’usa per a referir-se al lloc prop del cel on van els xiquets i xiquetes innocents que no han estat batejats. Sembla que ara, junt al Purgatori, ha desaparegut.
- “bullirà el mar com la cassola al forn”: fortament, fent que fins i tot s’evapore o desaparega l’aigua de la mar.

L'estil

- 1. Què és l'estil per a l'emissor del text? De quins arguments es val per a definir-lo?**

Bàsicament, l'estil és usar mots familiars, és a dir, paraules que et siguin conegudes, amb les quals et trobes a gust i còmode. Vendrell usa diferents arguments d'autoritat i de cita, com Cabot, que creu que la correcció gramatical pot aprendre's però l'estil no, Voltaire, que va en la línia d'usar mots familiars i finalment el mestre Pla: "La veritat només es pot formular amb mots familiars".

- 2. L'autor busca un d'aquests mots familiars en un diccionari. Quin mot buscaries tu? Busca'!**

El mosquit

- 1. comenta la variació diafàsica del text.**

Quant al registre, podem trobar l'habitual estàndard típic dels mitjans de comunicació. Tanmateix, hi trobem tot un seguit de frases fetes i de col·loquialismes que contribueixen a acostar la columna al receptor, com ara: "em fereixen amb molta mala bava", "cadascú es grata allà on li pica", "empastifaré" "serà pitjor el remei que la malaltia" o "li fot un tro". Evidentment, així baixa el grau de formalitat i el receptor es troba molt més identificat, no només amb el llenguatge sinó també amb l'experiència descrita (un mosquit molest i "assassí").

Fer vacances

Et proposem un exercici d'imitació d'estil. A partir de la columna, imita aquesta carta i redacta'n una de semblant en segona persona on dones un consell a qui tu vulgues (tos pares, el teu professorat, la classe política...)

La cátedra Blasco

Com ja has observat, l'estil de les columnes es caracteritza per la barreja de registres en algunes ocasions. Comenta, tenint en compte aquest tret, què significa "agafar la vaca pels collons"

El text es planteja com un record i homenatge a la figura de Josep Lluís Blasco, catedràtic de Metafísica. Així, a partir de la definició de Fuster sobre la Filosofia i de la pròpia definició de Blasco sorgeix la broma. La Filosofia és fer-se preguntes que no tenen respostes, és trobar allò que no hi és, és, per tan, agafar la vaca pels collons, una cosa evidentment que no posseeix. Trobem en aquest cas la típica barreja entre el registre estàndard, amb algun cultisme (com Metafísica) i mostres de col.loquialismes ("ens afartàrem de riure") amb evidents vulgarismes com "collons" que produeixen el conegut efecte identificador del receptor del qual ja hem parlat.

Bèstia ferotge

1. Estableix el tema, l'estructura i els arguments del text.

Quant al tema: Els mitjans de comunicació no informen, interpreten.

Quant a l'estructura i els arguments, trobem una columna argumentativa que gira al voltant de la denúncia que Tony Blair ha fet del periodisme actual. Podem dividir el text així:

- Introducció: Denúncia de Blair: la premsa actual ha perdut la voluntat de buscar la veritat. Aquesta denúncia vindria reforçada per la presència cada vegada més abrumadora de les noves tecnologies i de la competència brutal entre els diferents mitjans, dos arguments utilitzats pel mateix Blair per reforçar la seua tesi que apareix en aquesta introducció.
- Cos argumentatiu: entrada de l'emissor en escena amb un nou argument tret d'una novel·la de Donna Leon : què fa més creïble una pàgina web que una altra? Hi trobem una dixi temporal que marca l'abans i l'ara del periodisme: abans sabies quina era la tendència editorial de la premsa que llegies; ara desconeixes el context per la gran quantitat de fonts que hi trobes. Et trobes amb el perill de naufragar en aquest mar de paper
- Conclusió: encara que Blair no és el més indicat per a denunciar mentides i manipulacions, és de veres que cada vegada s'imposa més "la interpretació de la notícia" i la desaparició dels matisos que fan tan rica la realitat.

Troblem. així doncs, una estructura sintetitzant ja que la tesi, elaborada, apareix al final del text.

Time is money

1. Comenta amb exemples la modalització

Abans de passar a la modalització, caldria comentar que el tema del text són les agressions que han patit una jove equatoriana i un jove, Daniel, que va morir intentant defensar una xica que discutia amb la seua parella. Així hi trobem:

- "personatge" per referir-se a l'agressor de la jove equatoriana, mot amb el qual el rebaixa a la qualitat de "no persona"

- “mirada impàvida” d’un altre “xicot” (és a dir, que no era ni menut ni dèbil) que no fa res davant l’agressió. L’adjectiu palesa absència de sentiments.
- “violència xenòfoba i violència masculista” : es tracta de dos adjectius ben clars per definir la seua postura davant les agressions que vol comentar.
- “impavidesa” del jove que apareix de nou per denunciar com els mitjans de comunicació no oposen l’actitud valenta de Daniel, a la covarda del jove impàvid.
- “actitud valenta de Daniel” on l’emissor se situa clarament a favor del xic que morí defensat la xica
- “es dediquen a perseguir l’agressor (...) i a fer-li portades on el podem veure content, bevent cervesa, besant amigues, parlant pel mòbil i demanant diners per a entrevistes” : tot el fragment serveix de denúncia per l’escàndol que suposa “premiar” aquest comportament.
- “res de debatre seriosament”: l’emissor no considera seriós el que està ocorrent i s’escandalitza d’allò que sent a les tertúlies de la televisió que qualifiquen de “miserable” el xicot impàvid però no “volem ocupar-se del moll de l’os”.
- És impossible inculcar valors a l’escola si el que es veu a la societat és “fer caixa”, amb aquesta expressió que tanca el text l’emissor es refereix a traure diners encara que sigues un agressor miserable.

Taronges

1. Comenta amb exemples la dixi temporal i la dixi espacial.

Respecte de la primera, la temporal, només començar trobem l’adverbi “ara” que situa la columna en el temps ajudada del present “es parla molt”. Tenim a continuació la primera mostra de dixi espacial amb l’adverbi “ací” que assenyalaria espacialment el lloc de l’enunciació: “d’ací de vora riu”, del camp”. La història narrada se situa en aquest marc espacial, de camp i s’oposaria espacialment com a “llegenda” a una “llegenda urbana” a pesar de ser patida per una amic seu que

”va venir de València d’on viu”, no pronom de lloc espacial. Així tenim dos espais oposats: ací, el camp i allà, la ciutat.

La columna continua la narració amb verbs en passat per acabar de contar la història i torna al present per fer la reflexió final sobre allò narrat com és habitual en aquest tipus de textos. Per arrodonir el final, “recorde l’any passat” i un nou gir i una nova reflexió amb el verb i el sintagma nominal.

Fratello extraterrestre

1. Explica la idea principal del text

Un sacerdot jesuïta admet la possibilitat de vida extraterrestre i intel·ligent fora del nostre planeta i a més exempta del pecat original. La justificació seria que nosaltres si vàrem tenir necessitat de redempció i els altres éssers no.

- 2. Fes una redacció de 250 paraules sobre la possibilitat de vida intel·ligent en altres móns. Pots inspirar-te en pel·lícules que hages vist o en novel·les que hages llegit.**

Sesta

1. Comenta les diferents relacions lèxiques que es creen al text al voltant del tema principal.

El tema principal és la sesta. Així, podem distingir d’una banda la migdiada del passat i la del present, cadascuna amb unes característiques diferents:

- migdiada del passat: “de menut, a l’estiu, quan el món era una brasa”. El temps en què s’esdevé la sesta és, per tant, el temps de la calor, del migdia i de les vacances en què s’oposen dues activitats, el descans

obligatori i els carrers buits i nedar en les sèquies o el riu i recórrer els camins.

- Migdiada del present: endormiscat davant la tele, roncant lleugerament i gaudint i agraint l'absència de soroll, gaudint de la tranquil·litat.

El jardí

Redacta un text en què reflexiones sobre l'oposició entre el treball manual i el treball intel·lectual. L'has de construir com un text argumentatiu en què raones quines de les dues tasques penses que pot presentar més avantatges.

Per unes quantes hores

La il·lusió amb què es prepara l'encontre amb els vells amics per tal de reivindicar en un marc festiu unes condicions de treball en l'ensenyament que siguin més dignes.

Reflexiona sobre la qualitat del sistema educatiu tal i com és percebuda per tu on tingues en compte els mitjans de què disposa el teu institut, els recursos que hi dedica l'administració, la professionalitat dels teus professors i tots els elements que consideres oportuns.

De pare a pare

1. Comenta el títol de la columna

Es tracta d'un títol que no comprens fins que no has acabat de llegir tot el text complet. Es tracta d'una anècdota que té la seua gràcia segons qui siga el lector. L'emissor reflexiona sobre la poca maduresa que tenen els joves d'avui en dia contant una anècdota que li va passar a un amic seu amb el seu fill i remata la

seua opinió amb quasi un acudit: un jove ja “maduret” que ha suspès li diu al seu professor de la facultat que son pare vol parlar amb ell. Aquest li replica dient que ell també invitarà son pare i així podran parlar “de pare a pare”

- 2. És inevitable que dones el teu parer sobre l'opinió de l'emissor. És cert que els joves sou cada vegada més dependents dels pares i més immadurs?.**

L'home o la tenca

- 1. Comenta les oracions de relatiu següents:**

“en els millors moments en què podries gaudir de la fresqueta”: Oració adjectiva de temps

“Que la culpa la tenen els ecologistes que viuen en ciutats”: Oració de relatiu especificativa

“En sentir això vaig recordar el que va dir Joan Fuster en defensa dels llauradors de Sueca”

“I ja tenim la resposta metafísica que no resol el problema”

Paracetamol

- 1. Analitza els connectors de text**

- però: connector contraargumentatiu que serveix per mostrar contrast
- perquè: connector de causa
- Més encara: connector concessiu i també additiu
- Encara que: connector concessiu
- Però: adversatiu, de contrast

- Com que: causal.

Com un puny

1. Redacta un text sobre com de llarga és la teua nit seguint els passos del nostre autor a la seua columna

Facebook

1. Explica el significat dels següents mots o busca un mot sinònim:
  - Penitència: penediment, contrició pel mal comés.
  - Luxúria: desig sexual extremat
  - xafardejar: murmurar, tafanejar
  - xarxa: Internet
  - àgora: plaça
  - pecat: falta, metafòricament o religiosament, "caiguda".
2. Què en saps de les tradicions? Quines tradicions segueixes tu?, En tens alguna interessant?

Un riu de cultura

1. Explica la frase "València, un riu de cultura" en el context de l'article

El context és el següent: l'emissor passeja pel llit del riu gaudint de la bellesa de la ciutat, de la nova i de vella i li ve al cap una altra frase que ja ha aparegut diverses ocasions en aquests articles: no perquè hi haja més temples hi haurà més religió i així mateix reflexiona sobre l'esplendor una mica artificios del llit del riu, com si fos un escenari, una imatge publicitària . Pensa que per molt escenari que es prepare,

la cultura no s'improvisa, no pot aparèixer del no res. I conclou per tant: "ja tenim els monuments, ara falta la cultura". Que trist!

Mariola

1. Explica la tipologia textual predominant a l'article amb exemples

Es tracta d'una tipologia predominantment descriptiva ja que el text va dient-nos com es va realitzant l'ascensió per la serra de Mariola. Hi podem trobar les característiques pròpies d'aquests textos, que podríem anar comentant segons la seua aparició:

- - Primer de tot, la preposició "des de" i la direcció que cal seguir ""l'esquerra (nord-est), típic dels textos descriptius que assenyalen ordenadament la disposició espacial I continua "Sota la cara nord"...
- - A continuació, ja situats a l'espai, hi trobem tot un seguit d'adjectius que ens donen idea de com són els arbres o les plantes:
  - Vessant **ombrívol** del Comptador
  - Bosc de teixos com unes **peces de museu**
  - Teix **immens**
  - Aurons **despullats**
  - Hospitalari **indret**.
- Després, continuem amb les marques espacials: "des d'aquest indret" i ara marques d'ordre per situar tot allò que s'hi veu des de dalt: "primer", "després". I una marca d'íctica espacial "Ací" dalt.
- - Continua l'adjectivació del paisatge:
  - **sana** distància
  - **petites** contrarietats
  - la font més **alta**
  - plaques **immenses**

- **escaient i adequat**

- No s'oblida l'emissor de continuar remarcant el temps i l'espai: "no toca: ni ara ni ací" amb una doble dixi espacial i temporal.

Cavall verd

1. Comenta la tipologia textual predominant

Es tracta, igual que en el cas anterior, d'un text descriptiu que comença, però, com si es tractés d'un **text instructiu**:

- **"Eixiu"** en imperatiu
- **"cap a"** la preposició de direcció
- **"trobareu"**, per indicar la consecució de l'objectiu si s'han seguit les instruccions

Després, el més important és la riquíssima adjectivació:

- Vell camí
- Catedral del senderisme valencià
- Vella senda escalonada que puja i baixa...i que creua rius...
- Un paisatge tranquil i asserenat
- 6873 escalons
- El Cavall Verd, amb forma de sella de muntar i amb el seu passat llegendari
- Últim reducte
- Enmig d'uns cirerers entristits

Ponent

Explica els refranys que apareixen a l'article i comenta tu cinc refranys que hages sentit dir a ta casa.

Fontanelles

Acabeu de llegir un dels articles de tipologia textual descriptiva com els que ja hem comentat. Et proposem que revises les teues excursions a indrets que t'hagen resultat així d'evocadors i agradables i tot imitant l'estructura d'aquest article o dels altres que ja has llegit en faces una descripció semblant.

El Castell de Corbera

Per què el 17 d'agost de 1238 un funcionari dels darrers sobirans valencians demanà ajuda al soldà de Tunísia? Redacta un text narratiu situat al castell de Corbera recreant aquesta situació.

Roma

- 1. Explica el canvi de llengua i la introducció de dos enunciadors en el discurs que la utilitzen. Quins altres enunciadors hi apareixen?**

L'emissor del text se'ns presenta en primera persona, "no m'explique..." per contar-nos que acaba de viatjar a Roma on recorda un intercanvi d'opinions entre Josep Pla i Blasco Ibáñez. Aquests dos personatges actuen com a enunciadors, és a dir, l'emissor els cedeix la seua veu i els deixa expressar-se a través de cites literals que apareixen en l'article entre cometes, en estil directe. Com que la llengua en què s'expressava Blasco Ibáñez era el castellà, això fa que la conversa siga en aquesta llengua. En el paràgraf que tanca el text, l'emissor es troba amb un amic, un altre enunciador amb qui també intercanvia unes paraules i aquestes són ja en valencià. Per acabar, un enunciador anònim li fa una pregunta a l'emissor, en valencià, perquè segons ell "tothom t'entén sense problemes i parla la teua llengua: el llatí". Evidentment es tracta d'una petita broma per a fer

referència a la família romànica i a la connexió existent entre els seus membres, especialment entre el català i l'italià

Montcabrer i estepa blanca

Informa't en les *Rondalles* d'Enric Valor sobre el Montcabrer i busca dades sobre la cava de què parla l'article i el teix verinós que s'usava per matar els romans. Aprofita per aprofundir en l'obra de Valor.

Castelló

- 1. Aquesta columna està construïda com un text instructiu. Busca les seues característiques i fes-ne un que tot i imitant-lo servisca de mini guia turística d'algun lloc que conegues bastant.**

Com a text instructiu hi trobem només començar els manaments, expressats en aquest cas en forma d'imperatiu: “torna”, “obliga't”, o en forma de perífrasi: “no deixes d'agafar”. Cada oració, i són prou curtes, va amb un verb en imperatiu ja que la idea és anar donant instruccions sobre què i on hem d'anar en arribar a Venècia.

Una altra cosa que hi troben són les seqüències descriptives que van acompanyant les instruccions per dir-nos com és allò que trobarem amb sintagmes espacials (“segueix el curs del canal”) i molts adjectius: carrer amb “una sabor molt patent de vida”, “barques humils” “gent treballadora”...

Les hores ràpides

La tipologia textual és com la d'un text predictiu, aquell dels signes del zodíac, per exemple. Podem veure a la columna com predomina el futur ja que tot el text

explica què passarà, que farà l'emissor i fins i tot s'atreveix a pronosticar contra qui perdrà el València. T'invite que faces un text predictiu seguint les característiques marcades per aquest (ús del futur i perífrasis verbals de probabilitat) que tracte de com arribaràs un matí qualsevol a l'institut i donaràs les classes que tindràs a l'horari, a veure quin nivell de predicció hi demostres!

Les hores tranquil·les

Compara aquesta columna, amb els seus esdeveniments (és un "relat" segons l'emissor) amb el que devia ocórrer en l'anterior i fes servir el següent aforisme: "Les persones obertes al canvi tendeixen a ser felices; les persones dogmàtiques, d'idees fixes, tendeixen a la infelicitat".

Vora mar

1. Com distribueix el seu temps l'emissor entre dos tipus d'espais quan arriben les vacances?

D'una banda tenim les grans ciutats, l'asfalt de Manhattan, els bulevards de París, l'anglès de Londres o "la meua llengua" a Roma. Aquestes ciutats se les reserva per a l'hivern perquè associa amb el fred la gentada amb presses, els llums de neó i les sirenes.

D'una altra banda amb l'estiu l'emissor prefereix "la frescoreta del vent vora la mar" i passejar per camins silenciosos de pedra, la lentitud amb què passa el temps i poder fer coses que no es poden fer habitualment.

Amb tren

Redacta un text sobre aquesta idea: les xiques lligen llibres grossos i els xics la premsa esportiva.

Can Pelat

1. Busca sinònims o explica el significat de les següents paraules:

- Cercar: buscar
- Exòtiques: introduïdes de llocs estrangers
- Defallir: perdre el coratge o l'ànim
- Encís: encant, embruix
- Fageda: bosc de faigs
- Eufòria: estar de benestar general.

El Gatet d'Otos

Com apareix vinculat aquest personatge a la ruta dels rellotges de sol descrita a l'article?

London

Segur que has anat a Londres. Conta en una redacció de 200 paraules les primeres impressions que recordes quan hi arribares i quines cites literàries, musicals o cinematogràfiques et vingueren al cap.

Fontanars dels Alforins i País Invertebrat

Comenta la importància que l'autor d'aquestes columnes li ha donat al paisatge valencià al llarg del seu llibre. Pots fer servir aquests articles o qualsevol altre que

recordes o que t'haja agradat més. Madura de la idea de pertànyer o no a un país "invertebrat"